

# Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.01.1968, sp. zn. 5 Cz 161/67, ECLI:CZ:NS:1968:5.CZ.161.1967.1

**Číslo:** 37/1968

## **Právní věta:**

Nezbytným předpokladem úvahy soudu o tom, zda účastníky uzavřený smír o spoluužívání bytu nebo jeho části neodporuje právním předpisům či zájmu společnosti, je objasnění otázky, o jaké spoluužívání bytu nebo jeho části jde z hlediska hmotného práva.

**Soud:** Nejvyšší soud ČSSR

**Datum rozhodnutí:** 31.01.1968

**Spisová značka:** 5 Cz 161/67

**Číslo rozhodnutí:** 37

**Číslo sešitu:** 5

**Typ rozhodnutí:** Rozhodnutí

**Hesla:** Byt, Hospodaření s byty, Smír

**Předpisy:** 99/1963 Sb. § 99

§ 128 40/1964 Sb. § 172

§ 394

§ 397

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

## **Sbírkový text rozhodnutí:**

*Žalobkyně M. M. navrhovala, aby byla žalovaná A. M. uznána povinnou zajistit jí ve svém bytě řádné bydlení jako příslušnici rodiny a zdržet se všech jednání, která jí ruší v právu spoluužívání bytu. K odůvodnění svého návrhu uvedla, že bydlela se žalovanou, která je její tetou, v jejím bytě v P. 1 jako podnájemnice na základě rozhodnutí Obvodního národního výboru v P. 1 ze 4. 4. 1962, kterým bylo podle § 40 zák. č. 67/1956 Sb. o hospodaření s byty (tehdy platného) dáno přivolení k podnájmu. Dodala, že jí žalovaná po výměně tohoto bytu za byt v P. 10 brání v přístupu do nového bytu.*

*Žalovaná tvrdila nejprve, že přijala žalobkyni se souhlasem Obvodního národního výboru v P. 1 do svého dřívějšího bytu, že však později zaniklo právo žalobkyně v jejím dřívějším bytě bydlet tím, že se v červnu 1963 odstěhovala k rodičům na Moravu. V roce 1965 ji přijala do bytu znovu, ovšem jen dočasně; do nového bytu získaného výměnou ji již s sebou nevzala, protože mezi nimi docházelo k častým nedorozuměním a protože nový byt má malé rozměry. Nakonec v jednání před soudem prohlásila, že je ochotna žalobkyni umožnit přístup do nového bytu a vydat jí klíče; vyslovila pouze přání, aby žalobkyně do bytu nevodila jiné osoby. V průběhu jednání dne 21. 6. 1966 uzavřely*

*účastnice v tomto směru smír, který byl usnesením obvodního soudu pro Prahu 10 schválen.*

*Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl usnesením obvodního soudu porušen zákon a zrušil je.*

### **Z odůvodnění:**

Podle § 99 odst. 1 o. s. ř. mohou účastníci skončit řízení soudním smírem; podle § 99 odst. 2 o. s. ř. nemůže však soud smír schválit, je-li v rozporu s právními předpisy nebo zájmem společnosti. V daném případě soud schválil smír, jímž se žalovaná zavázala umožnit žalobkyni spoluužívání jejího nynějšího bytu, aniž náležitě zjistil zejména, jaké spoluužívání bytu měly obě účastnice při uzavírání smíru na mysli ( a tedy jaký právní vztah je smírem zakládán).

V našem právním řádu je upraveno několik druhů spoluužívání bytu; v této věci by mohlo jít zejména o společné užívání bytu podle § 172 a násl. o. z. nebo o některý s případů spoluužívání bytu na základě práva odvozeného od práva uživatele (přenechání části bytu podle § 394 o. z., přijetí příslušnice domácnosti do bytu, popř. přenechání bytu nebo jeho části k dočasnému užívání podle § 397 o. z.). Vznik uvedených právních vztahů je vázán na odchylné zákonné podmínky; nadto jsou uvedené právní vztahy spojeny s různými právními důsledky.

Vznik práva společného užívání bytu podle § 172 a násl. o. z. by byl podmíněn (nejde-li o byt družstevní) předchozím přidělením bytu místním národním výborem (případně jiným orgánem příslušným podle předpisů o hospodaření s byty) žalobkyni se souhlasem žalované jako dosavadní výlučné užitelky bytu; k přenechání části bytu podle § 394 o. z. by bylo třeba přivolení místního národního výboru. Naproti tomu bez souhlasu národního výboru by mohla být žalovaná přijata žalobkyní z její vůle do bytu jako příslušnice její domácnosti, popř. by mohla žalobkyně přenechat žalované byt nebo jeho část k dočasnému užívání podle § 397 o. z.; v druhém případě by však bylo třeba, aby se účastnice dohodly též o době trvání dočasného pobytu žalobkyně v bytu žalované.

Z hlediska právních důsledků je významné především, že právo společného užívání bytu podle § 172 a násl. o. z., jakož i právo vzniklé na základě přenechání části bytu do užívání podle § 394 o. z., je právem trvalým a může být zrušeno jen z důvodů v zákoně uvedených; naproti tomu v případě práva bydlet v bytě na základě příslušnosti k domácnosti, popř. práva bydlet v bytě nebo jeho části jen dočasně na základě přenechání bytu nebo jeho části k dočasnému užívání podle § 397 o. z., tomu tak není.

Jestliže účastnice řízení měly úmysl řízení skončit soudním smírem, měl je soud podle § 5 o. s. ř. poučit o uvedených právních vztazích a dbát na to, aby byly jejich vzájemné vztahy soudním smírem vyřešeny tak, aby nevzbuzovaly žádných pochybností o jejich právech a povinnostech vyplývajících ze spoluužívání bytu. Současně měl soud přihlídnout k tomu, že podle § 37 o. z. musí být právní úkon učiněn určitě a srozumitelně (jinak je neplatný) a že podle § 43 o. z. jsou účastníci povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku sporů; těmto zákonným požadavkům neodpovídá soudem schválený smír.

Ostatně soud ani jinak bezpečně nezjistil skutkový stav věci.

Údaje účastníků ohledně event. zániku práva žalobkyně užívat část původního bytu žalované a okolností, za nichž se žalobkyně nastěhovala znovu do vyměněného bytu žalované, se navzájem liší a soud si je neproověřil provedením dalších důkazů. Přitom objasnění těchto okolností bylo nezbytné k spolehlivému posouzení, zda žalobkyně má vůbec právo užívat byt žalované nebo jeho část, popř. z jakého právního důvodu.

Navíc se soud nedotázal na stanovisko obvodního národního výboru ve smyslu § 128 odst. 1 o. s. ř.,

přestože se jedná o posouzení otázek, které se týkají hospodaření s byty, a nezkoumal (nejlépe zjištěním obsahu spisů příslušných národních výborů), zda a za jakých okolností vzniklo právo žalobkyně užívat část bytu či spoluužívat byt žalované v P. 1, a za při schválení výměny tohoto bytu žalovanou za nynější byt v P. 10 byl brán ohled i na dosavadní vztah žalobkyně k původnímu bytu žalované.

Teprve po řádném objasnění rozhodných skutkových okolností mohl soud splnit svou povinnost uloženou mu v § 99 odst. 1 o. s. ř., podle něhož se má vždy pokusit o smír, tj. o smír odpovídající zákonu a zájmu společnosti.

Tím, že soud takto nepostupoval, porušil zákon v ustanoveních § 5, 6, 120 odst. 1, § 128 ods. 1 a § 132 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 99 odst. 1, 2 o. s. ř.